

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in po-
šiljajo uredništvu „Mira“ v
Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 8. do 4. ure po-
poldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste za vsakokrat.

MIRA

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

**Upravništvo „Mira“
v Celovec,**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Leto XXV.

V Celovcu, 25. avgusta 1906.

Štev. 34.

Izjava.

Podpisani odbor »Katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem« globoko obžaluje, da se je na shodu zaupnikov, dne 26. julija t. l., sklenjeno resolucijo vzelo za povod strastnim in krivičnim napadom tako na koroške Slovence vobče, kakor na podpisani odbor, oziroma posamezne člane istega posebej. Zlasti moramo z vso odločnostjo in slovesnostjo kot popolnoma neutemeljeno in naravnost iz trte izvito zavračati sumničenje, kakor da bi se bil podpisani odbor kot aranžer shoda zaupnikov pri tej prireditvi dal voditi od kakih drugih ozirov ali namenov, nego izključno le od koristi slovenskega naroda na Koroškem.

Po vsej pravici se je že opetovano poudarjalo, da med shodom zaupnikov in na tem shodu sklenjeno resolucijo ter kranjskimi liberalci ni nobene, prav nobene zveze. Ker se pa v »Slovincu« in »Domoljubu« vkljub temu trdovratno trdi nasprotno, izjavljajo podpisani odbor in njega posamezni člani, da se je shod zaupnikov sklical izključno le po odborovi inicijativi in da se je znana resolucija na shodu zaupnikov stavila prav tako izključno le po odborovem sklepu, na kojega ni niti oficijelno niti privatno nihče vplival, najmanj pa kak kranjski liberalec.

Samoobsebi se tudi razume, da je docela izmišljena tudi trditev, kakor da bi odbor političnega društva ali pa kak član istega stal v katerikoli dotiki s članki, ki jih objavlja »Slovenski Narod« v zadevi volilne reforme.

V Celovcu, dne 20. avgusta 1906.

Dr. Janko Brejc

tč. predsednik.

Msgr. Valentin Podgorc

tč. blagajnik.

Franc Grafenauer

tč. podpredsednik.

Anton Ekar

tč. tajnik.

Odborniki:

Gregor Einspieler, Dr. Lambert Ehrlich, Matej Prosekar, Janez Vošpernik.

Poslano.

Skrbi zase, ljubi brata;
dvigni ga, odpri mu vrata.
Levstik.

»Slovenec« z dne 16. avgusta t. l. objavlja dopis iz Koroškega pod naslovom: »III. slovenski katoliški shod in slovenski Korošci«, v katerem se dopisnik čudi in obsoja moje »Poslano« v predzadnjem »Miru«. Jasno povem: Mi koroški Slovinci to pot na katoliškem shodu v Ljubljani nimamo ničesar opraviti, če se položaj popred ne razjasni in naša pravica ne upošteva. Če se je g. dopisnik pri čitanju mojega »Poslanega« prijel za glavo, mu ne morem pomagati; a utegne se vsled svoje trme prijeti še za nekaj drugega in to takoj po katoliškem shodu. Ne pride mi na um poudarjati potrebo in umestnost katoliškega shoda; a političen položaj je tak, da mi koroški Slovinci nimamo na tem shodu nič iskati, in spoznali smo tudi po bratsko ljubeznivi pisavi katoliškega dnevnika, da bomo na shodu samo neprijetna štafaža. Da bi se mi koroški Slovinci pregrešili zoper katoliški naš program z našim sklepom na zaupnem shodu, te vere mi g. dopisnik ne bo mogel vcepiti v srce. Ali je Kristus tudi šel na vsak judovski praznik v Jeruzalem? Kot eden izmed v »Slovincu« apostrofiranih voditeljev koroških Slovencev pa še enkrat poudarjam: da zahtevam disciplino in to tudi od onih, ki dru-

gače stojijo nad menoj. Užaljenost, globoko užaljenost nad »krono vseh krivic«, ki smo jih pretrpeli dosihmal koroški Slovinci, naj vzame katoliški shod po znaku naše odsotnosti na znanje.

Fr. Grafenauer

deželni poslanec in podpredsednik slov.
kat.-pol. in gospodarskega društva.

Nekaterim časnikarjem v Ljubljani.

Začuden je svet čital v zadnjem »Domoljubu« uvodni članek: Proč z izdajalci! Čital ni svet v tem članku kakih dokazov, ne kakega pouka, ne zdravega znanstva. Čital je druge stvari. Evo našim bralcem par kosov tečne duševne hrane, ki jo naj ljudstvo zajema iz tega vira:

»Naši liberalci so podobni staremu škrapetu na gnojišču... smrdljiva gnojna podlaga mu ohranja še nekaj obstanka... »Narodov« gnoj še drži te ljudi pokonci. V gnojnici »Narodovih« laži in nesramnosti se namreč vsi prisrčno radi povaljajo. V gnoju pa kmalu segnijo vsaka stvar. Prišli so liberalcem na pomoč X, Y, Z, koroški voditelji, da zdaj kakor turški bašibozuki napadajo načelnika »Slovenske Ljudske Stranke«, češ, da je izdal Korošce... Liberalni poslanci so odprli usta samo v ta namen, da bi preprečili volilno preosnovo. Brez načel, kot beračeva mavha sebični in protiljudski, leni kot sita pijavka.

Bodi tu pribiti vsem, tudi koroškim zmedencem, da dr. Šusteršiča ne pustimo. Tisti koroški voditelji, ki zdaj po »Narodu« tulijo proti dr. Šusteršiču, bodo poginili v svoji sramoti. Izdajalci naše svete katoliške in narodne reči naj bodo tam, kjer je prostor za nje. Kdor se valja v »Narodovem« gnoju, naj se v njem zaduši! Za danes zadostuj to! Če ne bo zadostovalo, bomo govorili s tisto odločnostjo, ki je doma v naših vrstah...«

Da se čita ta članek, treba je biti človeku posebno razpoloženemu, in kadar je človek prečital, bo šel, da si omije roke. To je neka odločnost, ki ni doma v naših vrstah, neka pustna roba, ki se ne dobiya sicer povsod v Avstriji. In vendar ta roba pripada v Ljubljani brezdvomno tudi med »svete katoliške reči«. Ljubljancani so jo tako puncirali, in ni dvojbe, da jo bo marsikak bralec »Domoljuba« s strahom in trepetom prečital, in ljudje bodo začeli praviti, da so Korošci krivoverci, ker ne verujejo več v volilno reformo. In kranjski bralci »Domoljuba«, upamo, da bodo goreče molili za spreobrnjenje koroških grešnikov.

Uredništvo »Domoljuba« pa je treba iskreno pohvaliti. Izborno ume svoj sveti časnikarski poklic, ume, kako je treba delati za »sveto stvar«: za sveto volilno pravico, za sveto razdelitev volilnih okrajev, za... ga načelnika S. L. S.

A kaj naša hvala? Pohvalil je to uredništvo že nekdo drug:

»Spis je treba staviti zoper spis, da bo sredstvo, ki toliko škoduje, ljudem v prid in blagor... a nastopanje pisateljev naj bo dostojno in zmerno, naj grajajo brez surovosti in naj ne napadajo oseb.« (Leo XIII. »Etsi nos«, 15. febr. 1882.)

»Spisovanje časnikov je tako važna stvar, da moramo pisatelje (urednike) posebno opominjati: odpravljajte razprtije s krotkostjo in potrpežljivostjo, branite sporazumnost med seboj in med ljudstvom. Sloge pa nič ne razdira tako, kakor preostre besede, nepremišljeno sumničenje, krivično obdolženje; varujte se tega z vso skrbjo! Boj za svete pravice, za katoliško vero naj ne bo strasten prepir, marveč zmeren in trezen razgovor, v katerem se zmaguje z veljavo razlogov, ne pa z brezumno in silovito pisavo.« (Leo XIII. »Cum multa«, 8. dec. 1882.)

In zopet opominja Leon urednike: »Che tutti uniti nel medesimo sentimento, e sicuri di mantenersi così nella via della verità, non si

propionato d'ora innanzi che uno scopo: consacrare tutte le loro forze alla difesa della religione ed alla salvezza della società minacciata — naj imajo katoliki le en smoter pred očmi, posvetiti vse moči v bran vere in rešitev družbe, ki ji preti poguba. (4. nov. 1884. In mezzo.)

Se eno opazko:

„Domoljub“ imenuje voditelje koroških Slovencev „zaveznike liberalcev“ in zato „izdajalce naše svete katoliške in narodne reči“.

Korošci so dokazali, da z liberalci niso v nobeni zvezi, a ni jim treba dokazovati, ker je obče znano, da je načelnik „S. Lj. S.“ bil ves čas delovanja odseka za volilno reformo v najtesnejši zvezi z židom dr. Adlerjem, voditeljem avstrijske internacionalne in brezverske socialne demokracije. Ta dva seve nista izdajala „svete katoliške in narodne reči“.

Zato smo prisiljeni prositi pisatelja „Domoljuba“, naj svoje proizvode ne naslavlja na Koroško, odkoder mu jih moramo sicer vračati — njemu v neprimoljivo.

Nekoliko odgovora.

(Iz Zilske doline.)

„Celovski intermezzo je končan“ — tako piše g. dr. Šusteršič v eni zadnjih števil „Slovenca“. To pot se pa omenjeni časnik kar nič ne drži dr. Šusteršičeve komande, kajti številka za številko je prenapolnjena z osebnimi napadi na g. dr. Brejca, kakor tudi s predbacivanji in zbadanji koroških „voditeljev“ v obče. Zadnji „Mir“ je povedal naše stališče jasno in resnično. Kljub vsemu pisarjenju v „Slovencu“ ali v „Narodu“ ostane stvar za nas veljavna; kdor hoče delati nasprotno, kriv bo posledic, pa je „Amen“. Dovolite pa gospodje pri „Slovencu“, da se — čudimo — mislimo in upamo, da se „čuditi“ vam na Koroškem še smemo. Čudimo se namreč vaši klasični pisavi nasproti nam koroškim „voditeljem“ in dopisovalcem „Mirovim“ in vaši veljavi na Kranjskem ter vplivu vseh slovenskih poslancev na Dunaju. Narod, ki se junáško bije že pol stoletja za svoje narodne pravice, narod, kateri je ščit slovanskega juga, narod, kateri je danes še predstraža slovenskemu narodu sploh, slovenski narod na Koroškem je z vso pravico v svoji opravičenosti ogorčenosti sklenil in enoglasno sprejel resolucijo, katera je tako razburila kranjske politike in malone vso slovensko javnost. Ko bi pač storilo slovensko časopisje svojo dolžnost glede razdelitve volilnih okrajev na Koroškem pravočasno vsaj v taki meri kot nas napada in obira zdaj — bi se pač resolucija drugače glasila.

Slovinci so nesrečne narave: Doma se bijejo med seboj, na Dunaju jih pa bijejo drugi — Nemci in Lah! Kakšno važnost pripisuje g. dr. Šusteršič laški delegaciji v volilnem odseku! Cel odsek se je zbal — Bartolija; izid glasovanja glede Koroške pa je bil že naprej znan. Kakšen vpliv imajo tedaj slovenski poslanci, oziroma delegati na Dunaju? Ali niso bili gospodje delegati, slovenski vsaj, dolžni opozoriti ministra Bienerta na koroški deputaciji dano besedo in obljubo?

Zakaj je padel tudi „eventualni“ predlog dr. Ploja, kateri si je osebno v resnici veliko prizadeval in trudil, da koroškim Slovincem privojuje vsaj en siguren mandat. Povejte nam, gg. poslanci, kje se nahaja v volilni reformi 120.000 duš broječ narod, kateri nima niti enega sigurnega mandata? Vi ste se zarili v novo volilno reformo za vsako ceno; Lah! pa ne. Zato ste tudi plačali vsaj v odseku ceno volilne reforme brezpogojno z nami koroškimi Slovenci. Zdaj se „Slovenec“ izgovarja in nas tolaži, da pride vsa volilna reforma še pred plenem in tam se še „more“ stvar predru-gačiti. A če je verjeti besedam voditelja „Slovanske zveze“ dr. Šusteršiča, se bo za nas koroške Slovence stvar v zbornici samo zapečatila. In potem?? — In sedaj naj gremo na katoliški shod v Ljubljano?

Mi nismo prodani nemškemu katoličanu, temveč Vsenemcem, nemškemu nacionalcem, proči-odrimovcem, tem avstrijskim Turčinom se nas je odstopilo, in to kot nagrado, da dobijo drugi Slovenci, kar jim gre. To pojasnjuje „Slovenec“ z dne 9. t. m., katera številka po vsej pravici zasluži ime: „številka napadov“. Če so glasovali v odseku tudi krščanski Nemci zoper Plojev predlog, je to dokaz, da so Nemci v prvi vrsti „narodni“ in potem šele „krščanski“. Ali mislijo gg. pri „Slovencu“ in okoli njega res, da je Nemcem katoliška vera glavna stvar? Seve, zdaj — danes — piše dr. Gessmann, da izgubi nemška krščanska socialna stranka na Koroškem 4 mandate oziroma jih danes nima; a v tem grmu ne tiči zajec. Nemec je Nemec, vera je pri njem že po naravi — samo privatna potreba. Glavna stvar na Koroškem pa je vsem Nemcem vendarle ponemčevanje Slovencev. To pa najlože dosežejo po sedanjih razdelitvi volilnih okrajev v državni zbor, kateri bo tudi sledila itak že slaba, za nas pogubna razdelitev volilnih okrajev v deželni zbor. Ali ste že slišali, gospodje pri „Slovencu“, da je zadnji kandidat Huber podpiral kot bivši deželni poslanec našega Grafenauerja v deželnem zboru v kaki narodni zadevi? Mi naše razmere in tudi Nemce poznamo. Ko bi vam jih mogli privoščiti kakih dvanajst v Ljubljano z našimi razmerami vred, pa bi jih poznali tudi vi in postali bi — modrejši in previdnejši vsaj v izrazih, kateri so namenjeni slovenski javnosti. Vi Nemci danes še ne poznate v svojem bistvu; ako pa bo sprejet in potrjen volilni zakon, oziroma volilna reforma, potem, dragi bratje kranjski, štajerski in primorski, ste krivi sami svoje narodne smrti.

Volilna postava bo dovedla tudi naše potomce, da bodo prisiljeni izvrševati janičarsko hudodelstvo nad „nekdanjimi“ svojimi brati. Volilna reforma po naravnih postavah in razmerah je vsekako potrebna in dobra; a volilna reforma za vsako ceno škoduje tistim, ki jo zahtevajo, in med te naj bi spadali tudi naš slovenski narod? Če je vse počenjanje „koroških voditeljev“ v sedanjih dneh od strani „Slovenca“ neumno, infamno, impertinentno, liberalno inspirirano, lažljivo itd., potem dovolite gospodje pri „Slovencu“ vprašanje: Jeli edino to modro, resnično in prav, kar pišete vi in kar je delal vaš Napoleon? Predbaci-

vanje v „Slovencu“ od dne 9. t. m. glede volitve v deželni zbor koroški pa smatramo kot kranjski preludij k narodnemu „miserere“ koroških Slovencev in kot tolažilo nemirne vesti. Mi pa bomo vračali nemškemu krščanskemu socialcem glasovanje glede Koroške — na Koroškem. Gr.

Koroške novice.

Da ne bo nesporazumljenja, naznanjamo, da Mohorjeva družba na katoliški shod pošlje deputacijo kot vseslovenska cerkvena bratovščina, da pa to ne vpliva prav nič na sklep zaupnikov radi udeležbe, ki ostane nespremenjen in za vse druge Koroške obvezen.

Nove spletke. Po vsej sili hoče napraviti „Slovenec“ razdor med koroškimi Slovenci. Kljub temu, da smo ga resno svarili pred rušenjem discipline v naših vrstah, spletkari naprej in ruje in šunta na upor proti sklepu zaupnikov. Dobra so mu vsa sredstva. Sedaj je začel vabiti na katoliški shod z izmišljenimi dopisi s Koroškega, ki so ravno toliko koroški, kakor je uvodnik zadnjega Smolnikarjevega „Domoljuba“ vzor katoliške politike. To so popolnoma domači, pristni ljubljanski fabrikati, „Domoljubovi“ škrpeti prav tako kakor „Slovenčevi“ „koroški“ dopisi za udeležbo na katoliškem shodu. Še patenta vam ni treba nanje jemati, ker se vaša marka za vsakega vidno že od daleč pozna. Zato pa zavednih Korošcev vaši sirenski kliki ne bodo prav nič premotili, ker Korošci dobro vedo, da jih poznate samo — sedaj, niste jih pa poznali doslej in ne boste jih poznali poslej. Vi si prepovedujete vsako umešavanje v vaše kranjske zadeve, zato pa ne zamerite, da si tudi mi prepovedujemo vsako — razdiranje tega na Koroškem, česar vi — niste naredili.

„Naša organizacija“ pride na katoliški shod kljub sklepu celovskega zaupnega shoda — tako se bahajo in renomirajo gospodje okrog „Slovenca“. Nismo vedeli doslej, da na Koroškem razum koroške slovenske organizacije obstoji še neka druga organizacija, ki ni koroška, temveč jo gospodje Ljubljančani smatrajo za „svojo“. Zato smo silno radovedni, kdo izmed Korošcev se šteje v tisto organizacijo, ki se za soglasne sklepe koroških zaupnikov ne zmeni, temveč rajši slepo sledi iz Ljubljane prihajajoči komandi. Pokazal bo to katoliški shod! Ne bo škodovalo, če se bomo tudi med seboj bolj natanko spoznali!

Zakaj nisem poročal „Slovencu“. „Slovenec“ z dne 14. t. m. piše v notici „Boj liberalnim spletkam“ sledeče: „Član našega uredništva je takoj, ko je čital to „Narodovo“ vest, pisal g. Ekarju in ga prosil o tem podatkov in poročil — dobil pa ni odgovora...“ — Gre se tu za vest, ki jo je priobčil „Slov. Narod“ na dan celovskega shoda o morebitnih sklepih zaupnega shoda. — Prejel sem v resnici dan po shodu, dne 27. julija, sledeče pismo: „Ljubljana, dne 26. julija 1906. Dragi! Ravno kar čitam v „Narodu“, da se koroški Slovenci ne udeležijo katoli-

Podlistek.

„Častna knjiga“ Vrbe.

(Nekoliko odgovora. J. M.)

Začetkom letošnje sezone je zletela med svet še precej lična knjiga z naslovom: „Zdravilišče Vrba ob jezeru“. S prav domoljubnim veseljem je gotovo marsikdo segel po nji, kajti pristavljeni napis „častna knjiga Vrbe“ obeta najlepše in najzanimivejše, kar si o stari in novi Vrbi in o Vrbskem jezeru* sploh misliti moremo. In pesniško vznešeni predgovor učitelja g. Karola Krobatha, ki je, sam nadarjen pesnik, bil duša vsemu delu, našene našo radovednost na vrhunec, tako da moramo misliti, Vrbljani so obogatili domačo književnost z res epohalnim delom. V tem predgovoru namreč beremo, da so doneski knjige, „vzeti iz svetega ognjišča od Boga podarjenega navdiha“ in da naj vsa knjiga „zaneti v mnogih ogenj navdušenja in hrepenenja po Vrbi, in pisatelj zatrjuje, da so se v tej knjigi splošno našli nemški pesniki in misleci od Schleswig-Holsteina dol do oddaljenega Egipta. Za vrednost knjige pa se zahvaljujejo 39 (!) sotrudnikom. Nehote se je morala vsakemu bralcu vriniti misel: Kdor veliko obeta, malo stori. In če vzame v misel še kdo sila prozaične Vrbljane, ljudi, kojim manjka vsaka misel in čut za višje ideje, kakor so n. pr.

* Kurbad Velden am Würthersee. „Ehrenbuch Veldens.“ Herausgegeben vom Verschönerungsvereine Velden. Stane 3 krone.

vera in narodnost, ljudi, kojih duše leže po letu v prahu pred mamonom, po zimi pa prekobacujejo kozolce v zakotni politiki — tako se moraš spomniti Kristusovega izreka: Bere se li s trnja grozdje, ali z osata smokve?

Nas seve nič ne briga, ali nosijo Vrbljani na nemški Parnas blato ali zlato, nikakor pa ne moremo in ne smemo trpeti, da bi to delali na naš račun!

K sreči je „častna“ knjiga v svoji pretežni večini brezpomembno in prazno literarično kvašenje. Pozvani so „trudniki“ so doposlali par bolj ali manj ponesrečenih fraz in svoje ime. In za to zadnje se je šlo! Za reklamo! Resnico in znanost pa so potisnili v kot. In zaradi tega je vsak neprijetno razočaran in nezadovoljen popoložil knjigo iz rok, misleč si, tebe ne vzamem več drugič v roke.

Imenitno šalo pa si je dovolil urednik knjige, koroški pesnik g. Krobath, da je sprejel med pesmi pripoznanih pesnikov v knjigo tudi nerodno skrapano pesem v še nerodnejšem narečju, pesem str. 187, ki jo je zložil — Ernst Ulbing, vrbski župan. Tako so vtaknili vrbskega župana med pesnike, kakor Savla med preroke. V „častno“ knjigo pač ne gre izraz kakor „a länges G'schan!“ In za to se urednik še zahvaljuje g. Ulbingu, kot „mojstru meščanov“, za „požrtvovalno, umno in pospeševalno pomoč“.

Tudi učitelj Hugo Moro ima dve pesmici v knjigi, ki vsebujeta surovo šalo pouličnjakov, ali v kaki zvezi ste z Vrbo ali jezerom, pa ne razumemo.

Sploh so zmetali v knjigo čudne zmesi od vseh vetrov. N. pr. H. Haugo iz Dunaja opeva gorsko cvetlico, ki krog Vrbe še raste ne. J. Heer iz Švice pozivlja Alpince k nemški vzajemnosti. G. Kienzl iz Gradca objavlja pesemco za otroke. O. Kernstock se spominja svojega prijatelja, ki je enkrat bival na — Otoku. H. Fraungruber poje, kam bi rajši šel, na kako planino, ali na kako jezero. Slovincem osebno sovražni g. Frido Gordon, apotekar v Sovodju (Gmünd), kateri blati nas Slovence rad v südmarkinih koledarjih, opisuje svojo pot na Kepo. Pesnica Elvira Greiner je vzela ljudsko (slovensko) pravljico, da je nastalo jezero v Borštu iz solz ženina, kojemu je bila vzeta nevesta, ter jo pripoveduje kot moderno novelo. † Marx, znani domači nemški pesnik, opevja — Visoko Ojstrico. Dr. Burkhard iz Dunaja opisuje, kako je enkrat po naključju moral pomagati planinskemu pastirju kravo gnati, in sicer na — Solnograškem! Urednik knjige, g. Krobath, opisuje znanega komponista Košata. K. Bienenstein iz Maribora poje, da je srečen v gozdu, če sije luna. Grof Orsini-Rosenberg-Lotar priobčuje „noveleto od Vrbskega jezera“, v kateri opisuje ženina, ki je snubil hčer, pa bi ga mati tudi rada vzela. Sloveči štajerski pesnik Rosegger pozdravlja mater koroški, ki na svojih prsih doji svoje otroke s svojim (?) vinom. Kako ti članki pridejo v zlato knjigo Vrbe, in kakšno zvezo imajo z Vrbo, ve sam Bog. Lahko ali vsaj z isto pravico bi se blesteli v zlati knjigi bosanske Gornje Tuzle.

Članki pa, ki se res tičejo Vrbe, so pa tako v odlomkih, površno spisani, brez vsake velike

škega shoda. Pa vendar še niste tako zelo pod vplivom „Slov. Naroda“. Prosim Te, poročaj takoj! Za ono brzojavko pošlji račun, da se Ti izplača. Dr. Oblak piše v „Narod“, Ti pa piši „Slovenec“. Ne drži se kisló! Tvoj Štefe.“ — G. Štefe je gotovo pisal to pismo, preden je dobil iz Celovca brzojavko o sklepih shoda zaupnikov, katera se je odposlala takoj po zaključku shoda. Te brzojavke nisem odposlal jaz, da, še celo nagovarjal sem dotičnika, da naj ne poroča ničesar nikamor, ker je mnenje vodstva, da naj javnost izve sklepe zaupnega shoda edino le iz „Mira“, ki izide že v petek, torej dan po shodu! Zato tudi nisem poročal „Slovenec“, dasiravno sem bil dosedaj njegov redni dopisnik in nisem nikdar in nikoli poročal kakemu drugemu slovenskemu listu in se je „Slovenec“ uredništvo vedno obračalo name za poročila, dasiravno sem znan „Slovenčevemu“ uredništvu kot tako „strasten liberal“, da sem bil nameščen v Celovcu po priporočilu „Slovenčevega“ uredništva! To je moje pojasnilo. A. Ekar.

Za koroške Slovence! Prejeli smo sledeče pismo, katero objavljamo v celoti: „Kaluga (na Ruskem), dne 15. avgusta 1906. Slavna redakcija „Mira“! Pod vplivom tužnih razmer slovenskih, koroških posebno, in vaše neumorne energije in primerne delavnosti pošiljam Vam, kar največ morem pri tukajšnji podivjanosti, stooseminštirideset kron, katere blagovoljno razdelite tako: Šentjakobski šoli 20 kron; društvu „Drava“ kot mojo ustanovno 30 kron; ostanek moje ustanovnine podpornemu dijaškemu društvu v Celovcu 80 kron; delavskemu društvu 10 kron; „Učiteljskemu domu“ 5 kron; velikovski šoli na rane od nemške „kulture“ recte svinjarije 3 krone; skupaj 148 kron. Srčen pozdrav! Fr. Bož. Štifter.“ — Najprisrčnejša zahvala vrlemu rodoljubi, štajerskemu rojaku, ki se celo v razburkani Rusiji tako redno spominja zatiranih koroških Slovencev. Bog ga živi!

Za pobita okna „Narodne šole“ v Št. Rupertu pri Velikovu so ob šolskem sklepu darovali: Jožef Katnik p. d. Vicar, posestnik v Bistrici na Zili, 2 K; Janez Strukl p. d. Venda, posestnik v Tibičah na Dholici, 1 K; Janez Lederer, posestnik v Št. Jakobu v Rožu, 3 K. Vkup 6 K. Hvala lepa! Živeli nasledniki!

Borovlje. Že smo mislili, da so Borovlje čisto nemške in da so Slovenci, kar jih je še bilo, že propadli zaradi pritiska z nasprotni strani. In Nemci so se že veselili, da so zmagali in zopet ponemčurili en slovenski kraj; toda motili so se. Čujte, kaj se je pripetilo dne 12. t. m. pri Justu. Ker je bila tam plesna zabava, smo se veselili v pozno noč. Kar zakliče neki nemčurček, kakor da bi bil znorel, „heil“. A s tem pa nismo bili zadovoljni, in začeli smo jim z veselimi „živjivjiv“-klici odgovarjati, kar jih je silno jezilo, da so žalosti začeli peti „Die Wacht am Rhein“, a mi narodnjaki smo začeli „Hej Slovenci“. Celi vrt se je napolnil z živjivjiv-klici, tako da so ti uskoki slovenskega naroda, med njimi seveda tudi Trnjakov Jozej, osramočeni utihnili. Mi smo se pa veselili, ker se je pokazalo, da Borovlje še niso nemške, da je še vedno nekaj Slovencev, kateri ljubijo svoj

materin jezik. Le tako naprej, in zmaga bo vedno naša!

Borovlje. V „Arbeiterwille“ se je pred štirinajstimi dnevi iz Borovelj brala neka notica, ki bi naj menda bila „odgovor“ na „Mirovo“ poročilo, kako je „Vorort Ferlach“ pred kratkim nekega delavca odpravil v kopelj. Pisan je seveda ta „odgovor“ tako, kakor je to že pri poročevalcu iz Borovelj navada, da je z velikim ropotom celi škafr priimkov: „Schmierfink, Kuttentmann, jesuitischer Leisetreter, Biedermann, devet milijonov itd. razlil na glavo domnevnega podljubeljskega dopisnika. Ni naš namen, da bi preiskovali, če je dotični delavec res tak, kakor ga slikajo v Borovljah, za zdaj izjavimo samo to, da bi tudi mi dopisniku lista „Arbeiterwille“ lahko zavili, da je abecedar, lump, cigan, potepuh in zavijalec, ki nikdar ne piše resnice, pa nočemo. Take olikanosti radostnega srca prepuščamo njemu. Naj le kriči in zmerja, kakor hoče, pameten človek tudi izpod takega kričanja lahko izleče resnico.

Podljubelj. Na praznik Marijinega vnebovzeta je priredilo naše delavsko, pevsko in tamburaško društvo že dolgo nameravan izlet v divno romantični Poden. Ljudstva je prihitelo toliko skupaj, da je gostilničarju nazadnje zmanjkalo vsega. Govorila sta tovariš podpredsednik Čemer o „novi železnici in nje vplivu na kmeta in delavca“, in konzulent Arnuš o volilni reformi in celovski resoluciji; v drugem govoru pa je opominjal društvenike na dolžnosti, ki jih vežejo na društvo. Po dovršenem sporedu pa so se društveni tamburaši in pevci kosali med seboj za prednost — seveda na veselje in radost poslušalcev, katerim so s tem pripravili par prijetnih trenutkov.

Sreje pri Lipi. (Ustanovni shod.) Dne 12. t. m. je bil v Srejah pri Hriberniku ustanovni shod tamburaškega izobraževalnega društva „Sloga“ iz Podravelj. Javna hvala gre g. bogoslovcu Janezu Schillerju, ki je največ pripomogel k tej napravi, posebno pa, ker se glede dobrega napredka stvari ni oziral na moze, katerim so osebni oziri vse kaj več nego narodna stvar.

Skočidol. Kaj ne, g. urednik, od nas pa že dolgo nič niste slišali. Pa ne mislite, da se pri nas nič posebnega ne zgodi. O to ni res! Glejte, pri nas imamo nekoga, ki ima ptiče pod klobukom. Res, prav tako je. Saj to si moramo misliti, ker se ne odkrije, ko zveni „Zdravo Marijo“, čeravno je dobil svoj čas krstni list in bi moral glede na svojo službo in svoj stan dajati lep zgled. No pa zdravi! Če bo spet kaj, se že oglasim.

Skočidol. Dne 12. t. m. je bil za naš okraj čuden dan. Duhovi so se ločili! Nekateri so hiteli v Sreje na zborovanje, k zibelki novega društva; druge pa je vleklo na otok baškega jezera, kjer so kumovali novorojencu „nebodigatreba“. „Südmarkgruppe“ se imenuje nestvor, katerega so skovali gotovi možakarji na omenjenem otoku, v kvar in škodo našemu življu. No, naj ga imajo, naj delajo proti nam, saj mi ne spimo. Isti dan smo ustanovili slovensko društvo „Sloga“ v obrambo nam in našim potomcem. Rojaki, kmetje! Poglejte okrog sebe in sami preudarite, kaj se godi okrog vas. Na eni strani zborujejo ljudje, ki živijo od žuljev vaših rok, ki pa delajo

dutosti nočejo med ljudstvo in stvari na kvar se niso obračali do tistih, ki bi v resnici mogli dati bogate podatke o zlatem narodnem blagu. Kako imenitno zbirk narodnih pravljič, tičočih se vrbskega jezera in okolice, ima n. pr. č. g. J. Peterman na Otoku.

Pogrešamo dalje opis in statistiko Vrbe same, popis tamošnjega ljudstva itd.

Kako vsa drugačna, zanimiva in poučna je n. pr. slična knjiga: „Das Gailthal“, ki je bila izdana za časa otvoritve zilske železnice.

Za danes toliko. Prihodujič pa moramo zavrniti naravnost nesramno zavijanje zgodovinskih dejstev in žaljivih opazk na račun Slovencev.

H koncu le še dodamo najnovejšo posebnost iz Vrbe. Ravno v tej knjigi stoji črno na belem str. 250, da je dobila Vrba z velikimi stroški sezidan vodovod iz planinskih virov (Hochquellenwasserleitung). — Sapralot! 30 kilometrov daleč, dol izpod Kepe! In stalo je 3 milijone mark! — To je pa že prav židovska reklama! In takega medveda so natvezli bralcem v nemškem in francoskem jeziku! Kdo ne pozna vrbskega vodovoda črez Brdinovec? Poldrug kilometra daleč imajo napeljavno vodo iz navadnega studenca, in stalo je par tisočakov. Reberca, vstani in povej Vrbljanom: pojdi se les učiti! Par reberskih kmetov si je napravilo vodovod iz višjega vira.

Kmalu — tako farbajo dalje — bo vpeljana v Vrbi električna razsvetljava in sezidan električni tramvaj v Področčico. Kmalu . . .

(Konec sledi.)

na to, da bi se vzela vam vera in narodnost. Na drugi strani pa se zbirajo možje, vaši bratje in sotrpini, ki hočejo pretečo nevarnost odvrniti, ki vam hočejo pomagati, rešiti. Pristopite k njim, pomagajte jim in rešite sebe in svoje otroke. Društvo „Sloga“ naj vas veže skupaj, naj vas navdušuje, naj vas krepí v boju za najdražje vaše svetinje, vero in narodnost.

„Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi,
A delo in trud nam Bog blagoslovi.“

Podravlje. Pri nas je nekdo, ki se silno jezi nad našimi tamburaši; posebno pa mu ne ugajajo naše nedolžne igre in gledališke predstave, ter jih skuša na vse kripelje preprečiti. Kdo je to, vam povem morda pozneje, ako se ne bo v kratkem poboljšal. Našim vrlim igralcem in igralkam pa kličem: „Le krepko naprej!“ Zdaj v okrilju novega društva lahko nastopate, ne da bi se vam moglo zabraniti. Na neumne čenčarije naših nasprotnikov pa ne poslušajte, ampak vkljub njim delajte vrlo v blagor svojega naroda!

Loče v Zilski dolini. (Požar.) Dne 20. t. m. opolnoči je začelo pri Devcu goreti. Pogoreli ste dve hiši s skednji ter tudi dva konja, šest goved in štiri svinje. Ljudje so hvala Bogu rešili svoje življenje. Vkljub hrabremu delu sosednih gasilnih družb se ogenj ni mogel tako hitro udušiti, in vsled tega znaša skupna škoda blizu 65.000 K. Zavarovana sta bila pogoreleca le malenkostno v primeri s škodo. Ubogi narodni kmet Deve je silno podpore potreben.

Šmihel pri Pliberku. V naših krajih se mudi in poučuje podjunske narečje g. Ivan Grafenauer, profesor iz Kranja, ki se je že večkrat izkazal kot spretnega jezikoslovca. Hvaležni smo g. profesorju za ta trud in želimo, da bi to delo dokončal z dobrim uspehom in pozneje o našem narečju, ki je gotovo zanimivo, spisal kako razpravo.

Šmihel pri Pliberku. Dobili smo nov poštni voz, ki pa nima, kakor dosedanja, slovenskega napisa. In kar je še imenitnejše: voz je poslikan s črno, rdečo in rumeno barvo — s pravo frankfurtarico, in sicer tako, da more človek te barve takoj na prvi pogled zapaziti. Ali je tak voz s samonemškim napisom in z nemškimi barvami za naš slovenski Šmihel priplustljiv? Nikoli ne! Odločno zahtevamo, da se voz primerno preslika in preskrbi tudi s slovenskim napisom.

Otvoritev planinske kočice na Kamniškem sedlu (1879 m). Dne 12. t. m. se je otvorila nova planinska kočica na Kamniškem sedlu ob obilni udeležbi vrljih planink in planincev. Največja je bila udeležba iz Kamnika in Ljubljane, počastilo nas je lepo število vrljih Čehinj in Čehov, v pičlem številu so bili zastopani bližnji Savinčani, pogrešali pa smo celjske rodoljube. Ob 10. uri je imel g. frančiškan o. Engelbert Pollak propoved in sv. mašo na verandi ter je blagoslovil novi planinski dom. Načelnik kamniške podružnice „Slov. plan. društva“, g. notar E. Orožen, je v otvoritvenem govoru srčno pozdravil došle turistinje in turiste, podal črtice o gradnji kočice in zahvalil dobrotnike, ki so omogočili to veliko stavbo. Načelnik osrednjega društva, gosp. prof. Fr. Orožen, je razložil bajeslovni pomen Savinskih planin, podal zgodovinske črtice o teh planinah iz turške in francoske dobe in častital kamniški podružnici na tej veličastni stavbi. S tem je bila oficijelna slavnost končana in pričela se je neprisiljena veselica ob lepem petju kamniškega pevskega društva „Lira“, ki je tudi pelo pri sv. maši. Prav trdno usidrana in s pločevino krita kočica je 13 metrov dolga in 8 metrov široka, ter ima na južni strani odprto prostorno verando. Iz verande je vhod v kuhinjo, ki ima prav lepo štedilno ognjišče. Na levi strani proti Brani je prostorna moška spalnica (8 postelj), naravnost iz kuhinje prideš v damsko sobo (4 postelje). Na desno od kuhinje proti Planjavi je jedilnica, ki ima prostora za 20 ljudi. Iz jedilnice drže stopnice v hladno klet, druge stopnice pa na podstrežje, kjer je sobica (2 postelji), skupno ležišče (6 postelj), sobica za oskrbnika in ležišča za vodnike. V pritličju je dvojne stranišče. Velike zasluge za to stavbo imajo: kamniška meščanska korporacija, ki je dala stavbeni les, in osrednje društvo, ki je podarilo večino notranje opreme. Mnogo daril je dobila kamniška podružnica „Slov. planinskega društva“ od kamniških meščanov in ljubljanskih prijateljev.

Da je navadna žega, nadležna želodčna kislina in pogostoma driska posledica uživanja zrnate kave, ni tako splošno znano kakor nje škodljivi vpliv na vse naše živčevje. Zakaj bi torej mirno še dalje jemali nase te posledice, ki so jako kvarne našemu zdravju in lahko povzročajo žal tako pogostoma nepričakovano srčno kap, ko bi se jim lahko popolnoma izognili z malenkostno izpremembo v napravljanju! Zmešajte zrnato kavo, ako se ji nečete odreči docela, na pol s Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo;

vrednosti, da se kar na prvi hip vidi, da so spisani v par uricah na naročilo vrbskega — olepševalnega društva (!), kojega večina udov še ljudske šole ni docela zvršila. Sotrudnikom se je zdela cela reč — mali špas. Izvzeti pa moramo res zanimivi poučni članek: Langer Leo: „Schöngeistiges Leben in Kärnten“. Pravim zanimiv! Pa pravičen nam Slovincem ni in nas sploh prezira. Spisan je z reklamnega stališča, ki namreč hoče raztrobiti po celem svetu, Gorotan je nemška dežela in Slovenca v njej ni, in če je sploh kateri, tako je tisti kak neumni kmet ali hlapec.

Zanimiv in resen članek, kateri ima res stik z Vrbo ali jezerom, je nadalje: Dr. Primus Lessiak: „Krajevna imena v okolici vrbskega jezera.“ Ker pa v tem članku nam neprijatelj dela kaj svojevoljno z našim blagom, z našimi imeni, ter jih baše vse na nemškega konja, bomo mu odgovorili v posebnem članku. v. Albekron opisuje cvetano krog vrbskega jezera.

Dekan Fr. Franziszi opisuje nošo, šege in navade krog jezera. Vrbljanom pa naj bo tu povedano, da so ti podatki iz peresa č. g. Štef. Singerja, župnika v Logivasi. In ravno ta članek je pravi biser „častne knjige“ Vrbe.

Zgodovinskega pa je žal prav malo. In ravno temeljito zgodovinsko razpravo o usodi Vrbe in nje okolice pogreša vsak v taki knjigi. Nekateri trditve so pa naravnost smešne in neresnične, kar bomo še osvetili.

Drugo, kar pogrešamo v tej zbirki, pa so krasne ljudske pravljice, ki še dandanes živijo med preprostim ljudstvom. Seveda gospodom se je šlo le za reklamo in nemštvo, in v svoji na-

tako dobite vonjivo, okusno in zdravju hasnivo pijačo. Že petnajstletna izkušnja in čimdalje večja priljubljenost Kathreinerjeve Kneippove sladne kave je to sijajno izpričala. Za otroke, bolnike in slabotnike, katerim je zdravnik prepovedal razburljivo zrnato kavo, pa se priporoča Kathreinerjeva Kneippova sladna kava brez druge primesi, ker spriče posebnega okusa po zrnati kavi izborna tekne ter je obenem redilna in krvotvorna.

Bauernbundarski shod v Svetnivasi.

„Kaj pa je tebe treba bilo,“ bi si človek mislil, ko prečita ta naslov, ali, naj ga je bilo treba, ali ne, vršil se je vendarle. V slovenskem Rožu shod bauernbundovcev, to je skoraj neumljivo, ali res je pa, kajti tudi v slovenskem Rožu je še toliko slovenskih poturic, da je kaj takega mogoče. In ravno sedaj, ko je nesrečna železnica izpeljana samo do Bistrice, ko je ta del našega Roža za par mesecev na milost in nemilost predan nemškemu narodu, ravno sedaj je bila prilika, da naj bi se pokazalo svetu — **nemštvo — slovenskega Roža**. Priznati moramo res našim nasprotnikom, da znajo uporabiti vsako priliko, ki jim nudi kako ugodnost.

Same kapacitete v senci frankfurtaric.

Pri „Kramarju“ v Svetnivasi je bil dne 15. avgusta shod napovedan. Poleg vseh fužinskih uradnikov iz Bistrice in cele vrste enakih iz Borovelj se je zbralo tudi kakih 15 do 20 kmetov iz okolice, ki prisegajo na bauernbundov evangelij. Nastopila je tudi cela požarna bramba v uniformi, to se pravi v bluzah in čepicah. Navzočih je bilo tudi kakih 20 slovensko mislečih mož, kateri so pa vzbudili v prirediteljih tak strah, da je bilo treba dolgega posvetovanja, komu naj se dá pristop v zborovalno dvorano. Končno, ko je primarširala požarna bramba in zavzela svoje prostore okrog in okrog sobe, takrat je bil vstop prost tudi drugim. Vstopivšemu v dvorano, se je odprl „krasen“ pogled na zgornji konec — pod cesarjem Josipom II. so sedeli ob dolgi mizi — same kapacitete — kar sedem poslancev: dr. Lemiš, Oraš, dr. Metnic, Breitegger, Kirschner, Kirchmaier, Wieser. Dvorana je bila okrašena s frankfurtaricami. Pripomnimo naj tudi, da je celo gostilničar Hudrič (!) pri kolodvoru izobesil dve taki cunji.

Predsedstvo. — Wieser govori.

Predsednik bauernbunda pozdravi navzoče in predlaga za predsednika — Košičevega Pepeja. Kdor je bil zato, je vzdignil roko, ali rok ni bilo mnogo; ko se je predlagalo nasprotno glasovanje, je bilo tudi lepo število rok v zraku, da smo se kar čudili, kako je gospod Pepe mogel potem reči, da je bil „nahezu einstimmig“ izvoljen. Državni poslanec Wieser nato začne. Tožil je o velikanskih potrebah in premajhnih dohodkih. Povedal je, koliko je deželni zbor dal za — nemški del dežele, povedati pa je pozabil, da spodnji del ni dobil skoraj ničesar. Končno se je spustil na „ta črne“, češ, ti so oni, ki delajo samo zgago in katere bi naj čim prej odnesel ta ali oni, potem bi bila dežela srečna.

„Fajerber antreten“ ali nemška surovost.

Ko je Wieser dogovoril, pozval je predsednik one, ki bi imeli kaj pripomniti, da se oglase. Za besedo se oglasi gosp. Ekar iz Celovca ter začne: „Dragi slovenski kmetje! —“ Da ste videli in čuli polom, ki je nastal vsled teh slovenskih besed. Kakor bi jih bil gad pičil, so začeli rjoveti in vpiti: „ause mit di binden, hir birt nit bindiš gšprohen.“ Vse je bilo po koncu — vpliv treh slovenskih besed! In g. Krasnik je vstal ter zaupil nad g. Ekarjem: „Das ist ein Schwindler“ — gotovo besede, ki so značilne za osebo, ki jih je izgovorila. G. Ekar ni smel govoriti. Pri naših ljudeh ogorčenje, pri onih divja strast. Ker je gosp. iur. Wieser zahteval, da govori g. Ekar, je zavpil predsednik Krasnik: „Fajerber antreten“, in pridrili so se ljudje, katerih geslo je: „Gott zur Ehr, dem Nächsten zur Wehr“, ter pograbili g. Wieserja in še nekoga, ter jih vlekli iz dvorane. Nemška surovost je priklopala do vrhunca, ko je neki Bistričan v lovski obleki planil po koncu, prevrnil par stolov ter g. Wieserja sunil s pestjo v hrbet, obkladajoč Slovence s psovko — „Gsindel“. Nemška kultura je tu pokazala svoj najdivnejši, svet osrečujoči cvet. Fej! Stokrat fej!

Oraševa modrost. — Breitegger. — „Heil beiden Nationen.“

Ko se je po tolikem trudu upehani „fajerber“ in „slavno“ občinstvo s predsednikom vred

nekoliko oddahnilo, je nastopil državni in deželni poslanec Oraš. Mož je hotel povedati nekaj o državnem zboru. Iz svojega „delovanja“ je samo omenil, da ni nikdar videl ministrskega predsednika Hohenlohe-jja, ker takrat ni bil na Dunaju. Povedal je tudi, da je padel Taaffe (!) zaradi volilne reforme in za njim Gautsch. Ker hoče govoriti o volilni reformi, ga ustavi dr. Lemiš, češ, da bo on govoril o tej stvari. Potem pripoveduje o klubih v državnem zboru, to se pravi, bere z listkov, ki jih ima pred seboj. O slovenskih liberalcih je rekel: „Ti gredo vedno z nami, sicer so pa hudi nacijonalcii!“ Končno je začel glodati „klerikalno“ kost ter je poudarjal, da bomo le tedaj „prišli naprej“, če se bomo izogibali „ta črnih“. Slovenci in Nemci morajo „comholten“, potem bo vse dobro.

Deželni poslanec Breitegger govori o lovski postavi ter pravi, da bi bil Weissov načrt največja nesreča za kmete, ker bi potem vse hodilo na lov, doma bi pa nihče ne delal. Ko si je privoščil poleg Weissa še druge nemške krščanske poslance in končno tudi Grafenauerja, je — nehal.

Vzdignil se je nato deželni poslanec dr. Metnic ter je v samega cukra in medu tekočih besedah obžaloval „neljubi dogodek“, katerega smo mi prej po pravici imenovali višek nemške surovosti. Rekel je, da se g. Ekarju samo zato ni dovolilo govoriti slovenski, ker bi ga poslanec Wieser ne bil dobro razumel in ker drugi gospodje ne razumejo slovenski in ker je bauernbundov poslovni jezik nemški. (Kaj pa ima potem iskati med Slovenci? Op.stavca.) In g. Ekar zna gotovo dobro nemški! — Saj so Slovenci in Nemci na Koroškem že stoletja mirno živeli med seboj, šele tuji hujskači so proizzvali sedanjí boj. Kaj je treba, da se pri sodnijah zahteva slovenskega uradovanja, če tega nemški advokati ne razumejo! Večina slovenskih strank zna nemško, če pa stranka ne zna nemško, se pa dovoli tolmača (aha!). Čemu torej slovenske obravnave! In čemu slovenske šole? Pred leti je prišlo k meni (dr. Metnicu) okrog 20 kmetov iz Št. Jakoba v Rožu (?), ki so me prosili, da naj posredujem za utrakvistično šolo. Ravno tako so tudi v Šmihelu in Globasnici sami kmetje bili proti slovenski šoli, katero jim je deželni šolski svet radovoljno dal. Slovensko ljudstvo je dobro in želi živeti v Nemci v miru, le klerikalni hujskači (že zopet!) so krivi boja med Slovenci in Nemci. Govornik želi miru med obema narodnostima ter zaključí govor z besedami: „Ich schliesse mit einem Heil auf beide Nationen, Slovenen und Deutsche!“ — In „občinstvo“ je tulilo svoj „heil“. — Koliko je resnice v Metnicovih besedah, ve vsak zavedni slovenski Korošec, ter nam torej ni treba posebej razmazati njegovega „cukra in medu“ na kruh za splošno uporabo.

Volilna reforma. — Borovski okraj rešitelj nemštva v slovenskem volilnem okraju. — „Ehrensache.“

Previdnost je lepa čednost in dr. Lemiš je bil na Veliki Šmaren posebejlena previdnost. Tu ni bilo nič one gostobesednosti, s katero je v volilnem odseku „pegljal“ koroške Slovence, ampak vse kratko in skrajno previdno, le udarec po „ta črnih“ je bil navadnega, vsakdanjega kalibra. — Borovčiči so se pritožili, da so priklopljeni „slovenskemu“ volilnemu okraju. Ta pritožba ne velja, kajti morali bi si šteti v čast, da so bili ravno oni izbrani v to, da rešijo ta volilni okraj iz „črne“ (slovenske) in „rdeče“ (soc. dem.) nevarnosti za „ta bele“ (nemške nacijonalce). Zato se je boroveljski okraj pridejal onim slovenskim volilnim okrajem. Ta volilni okraj ravno vsled tega ne bo izgubljen za „ta bele“ in naša „Ehrensache“ mora biti, da dosežemo v tem volilnem okraju vsaj ožjo volitev. (Seveda, ker pri ožji volitvi glasujejo potem socijalni demokratje za nemškega nacijonalca, in vladni „slovenski“ volilni okraj je za Slovence izgubljen!) Treba pa je dobre priprave, neumornega dela. Za zgled naj bodo socijalni demokratje in „ta črni“, ki porabijo vsa sredstva v dosego svojega namena. Nasprotniki so nevarni. Vse se je zarotilo proti nam. „Kaj mislite, da bi se dr. Šusteršič in dr. Ploj tako zelo trudila, ko bi ne bilo vse naperjeno proti nam.“ Torej vse na delo, da rešimo ta okraj naši stranki. Heil! Heil!

Ljudski shod se je nato zaključil in bauernbund je imel svoje društveno zborovanje, h kateremu so imeli samo člani pristop.

Vseh udeležencev na shodu je bilo kakih 80, torej ni bilo ravno sile, ali misliti nam pa dá vendar predrznost, da se upa prirediti tak shod v slovenski občini, v slovenskem Rožu! Je, je gnilobe v naših vrstah, mlačnosti

in brezbržnosti, kateri moramo napovedati brezobziren boj. Naj bi se bilo le še nekaj več naših mož udeležilo tega shoda, bi se bilo drugače zborovalo, ali naše ljudstvo si pač pusti pljuvati v lice, ne da bi kaj reklo, da, niti umakne se ne pljunkom.

Slovensko ljudstvo slovenskega Roža!

Bauernbundarski shod dne 15. avgusta 1906 v Svetni vasi mora biti zadnji tak shod v slovenskem Rožu! Ne s surovo silo, ne z naročenimi „fajerberi“, temveč z mnogobrojno udeležbo, z odločnim, dostojnim nastopom se mora preprečiti vsak tak napad na slovenski značaj našega Roža! Pokažite, da ste res gospodarji na lastnih tleh, ne pa podlaga tujčevi peti. Na dan, slovenski Rož, pokaži svojo moč, sicer si vreden, da pogineš v svoji lastni lenobi!

Velikovški okrajni glavar in slovenščina.

Že v zadnjem listu smo poročali, kako zatira okrajno glavarstvo v Velikoven slovenščino. Danes priobčujemo dotični odlok.

Št. 18281.

Izkazi za ljudsko gibanje.

Velikovec, dne 18. julija 1906.

Častitemu župnijskemu uradu v Vovbrah!

C. k. okrajno glavarstvo ni v stanu ustreči prošnji visokočastitega župnijskega urada z dne 10./7. 1906, št. 122, za posredovanje tiskovin za izkaze ljudskega gibanja v slovenskem jeziku, in to iz sledečih razlogov:

Župnijski predstojniki so kot vodje matrik organi državne uprave in se morajo pri sestavljanju dotičnih dokazov posluževati onih tiskovin, katere jim da politična oblast na razpolago.

Ne more torej zlasti ne posamezni voditelj matrik po svoji volji tirjati drugih tiskovin kakor take, ki jih pošilja politična oblast.

Izkazi ljudskega gibanja, oziroma dokazi iz matrik, tvorijo prvotni material važnih, državnih statističnih podatkov, kar morejo le tedaj doseči, če se sestavljajo enotno in enako po vseh matričnih postajah v deželi in zato pred vsem na enakih tiskovinah v celi deželi.

(Do tukaj sem je vse litografirano, odslej pa s črnilom pisano.)

C. k. okrajno glavarstvo ne more zadržati, med tem ko odklanja uvodno omenjeno prošnjo, pripombe, da se v tej zadevi, kakor se popolnoma dozdeva, gre za namen visokočastitega gospoda župnijskega upravitelja uporabiti uradno vodstvo v matričnih zadevah — torej državno funkcijo — kot sredstvo za narodno propagando, kateremu namenu je c. kr. okrajno glavarstvo prisiljeno upirati se iz postavnih razlogov.

C. kr. okrajni glavar
Klebel l. r.

Ker se je upal provizor prositi pri okrajnem glavarstvu za slovenske tiskovine, zato ta ukaz. Gosp. okrajni glavar Klebel bi torej rad diktiral župnijskim uradom. Da državno sodišče smatra župnijske urade popolnoma neodvisnim glede uradnega jezika, njemu menda ni znano, njemu, ki je glava vseh organov v velikovškem okraju. On je tisti, kateri določuje jezik v deželi, in gorje vsakemu, ki bi za drugi deželni jezik tirjal kake pravice, vsaj kaj takega še misliti ne smeš, da so v velikovškem okraju tudi Slovenci. Po našem mnenju je glavna stvar vendar le, da so matrični izpisi pravilno sestavljeni, ne pa, da so na enakih nemških tiskovinah zapisani. Ali to je pa imenitno, kar se g. okrajnemu glavarju na koncu njegovega dopisa dozdeva, in popolnoma le dozdeva, da g. provizor vovbrški dela z državno funkcijo nacijonalno propagando. Hvala Bogu, da se to samo še „dozdeva“, ker od dozdevanja do resničnosti je še velik korak. Gosp. okrajni glavar, naj Vam nacijonalna propaganda pod vovbrskim gradom ne dela nemirnega spanja, kakor tudi nas Vaši jezikovni dekreti ne bodo prav nič motili na potu — do pravice!

Društveno gibanje.

Vabilo. Ob priliki sestanka slov. visokošolcev in dijakov v Št. Jakobu v Rožu priredi „slov. kat. izobraž. društvo Kot“ dne 26. avgusta ob štirih popoldne v št. Jakobskem „Narodnem domu“ shod z govori, petjem, tamburanjem in igro.

Pevsko društvo „Drava“ v Glinjah napravi v nedeljo, dne 26. avgusta, izlet k Martincu v Medgorje. Odhod iz Glinj po sv. maši okolu desetih popoldne. K temu izletu se vabijo vsi

prijatelji slovenskega petja in društva „Drava“. V slučaju slabega vremena izlet izostane. Odbor.

Borovlje. Delavsko tamburaško društvo „Strel“ priredi v nedeljo dne 2. septembra v gostilni g. P. Mišica p. d. „pri Tončku“ na Dobravi pri Borovljah vrtni koncert. Začetek ob pol štirih popoldne. Vstopnina znaša 20 krajcarjev. Po koncertu je ples. Pri slabem vremenu se koncert preloži na nedoločen čas. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Sveče. Dne 2. septembra se vrši shod delavskega društva za Podsinjovos in Bistrico, in sicer to pot v Svečah v prostorih Adamove gostilne. Na sporedu sta razun petja dva govora. G. O s a n a, ki zadnjič radi neljube pomote ni prišel, to pot pohiti v Rož. Svečani, Bistričani, in vi iz Podsinjevosi in St. Janža, prihitite na shod in dajte tako odgovor na svetnoveški Bauernbundtag.

Nova podružnica „Slovenskega planinskega društva“ se je ustanovila v Pazinu in se imenuje „Istrsko planinsko društvo“, podružnica „Slovenskega planinskega društva“ v Ljubljani. Tozadavna pravila je c. kr. namestništvo v Trstu že odobrilo z razpisom z dne 3. avgusta 1906, št. 1235.

Izjava!

Da se pojasni stališče slov. akad. ferijalnega društva „Gorotan“ napram drugim enakim društvom in napram javnosti, je sklenil III. občni zbor dne 5. avgusta 1906 objaviti sledečo izjavo: „Slov. akad. ferijalno društvo „Gorotan“ je popolnoma neodvisno ferijalno društvo, ustanovljeno z namenom, da širi narodno izobrazbo in samozavest med slovenskim ljudstvom in da goji družabno življenje med slovenskim dijaštvom v počitnicah. Odbor.

Tisoči priznanj potrjujejo
da najboljša in najcenejše dobavlja
cerkvene paramente in oprave
neprekosno že 95 let stara tvrdka

Josip Neškudla

e. in kr. dvorni dobavitelj in tvorničar

Jabloné nad Orlici, šte. 86, pošta istotam
Česko.

Prosi se natančnega naslova.

Ilustrovani ceniki, proračuni, izberki poštne prosto

Književnost in umetnost.

Propovedi. I. Tomo Zupan. V Ljubljani. 1905. Zalagatelj Tomo Zupan. Natisnil Drag. Hribar. Z odobritvijo kn. škof. ordinarijata v Ljubljani. V mali osmerki 282 strani z uvodom, zaznamkom vsebine in s popravki. Broširan komad stane 2 K; elegantno vezan 3 K 20 vin. Dobivajo se v katoliški bukvarni v Ljubljani.

Slovinci, spominjajte se Velikovške šole!

Skrb vsake gospodinjke je posvečena družinski blaginji!

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

je po Kathreinerjevem načinu svojega proizvajanja okusna, zdravju v prospeh in poceni, ima torej neprecenljive prednosti za vsako gospodinjstvo!

Poudarjajte pri nakupovanju izrečno ime Kathreiner in zahtevajte le izvirne zavoje z varstveno znamko župnik Kneipp.

Vozni red za progo Celovec-Bistrica in nazaj,
veljaven od 23. julija 1906 naprej.

		Dopolodne		Popoldne	
Celovec	doh.	6:43	10:06	1:55	3:25
	odh.	7:—	10:25	2:15	3:35
Vetrinj	„	7:07	10:32	2:22	3:42
Žihpolje	„	7:24	10:49	2:39	3:59
Svetnavas	„	7:40	11:05	2:55	4:15
Bistrica	doh.	7:54	11:19	3:09	4:29
Bistrica	odh.	8:06	11:30	4:30	5:56
Svetnavas	„	8:23	11:43	4:47	6:13
Žihpolje	„	8:42	12:02	5:06	6:32
Vetrinj	„	8:54	12:14	5:18	6:44
Celovec	doh.	9:—	12:20	5:24	6:50

Današnja številka obsega 6 strani.

Listnica uredništva.

Dopisnikom, katerih dopise nismo mogli objaviti v ti evstilk, naznanjamo, da pridejo prihodnjič na vrsto.

Bombaževa predilnica

v južni Nemčiji išče nekaj

delavskih družin.

Plačuje se visoke plače. Na razpolago so lepa stanovanja z vrtovi za sočivje. Dovolj se predajem za potovanje. Ponudbe pod **S. T. 4532** na naslov **Rudolf Mosse, Augsburg.**

Ravnokar je izšla nova izdaja:

Kristusovo življenje in smrt

v premišljevanjih in molitvah.

Poleg Gašparja Erharda za Slovence priredil

† Štefan Kociančič

profesor bogoslovja v Gorici.

Druga izdaja.

Izdala in založila Družba sv. Mohorja v Celovcu.

Cena: Dva dela, mehko vezana K 8.—, za ude K 5:40; trdo vezana z usnjatim hrbtom K 11.—, za ude K 7:80, po pošti franko 1 K več.

V zalogi **tiskarne Družbe sv. Mohorja v Celovcu** je izšel:

Anton Janežičev

nemško-slovenski slovar

(Deutsch-slovenisches Hand-Wörterbuch).

Četrti, predelani in pomnoženi natis

priredil Anton Bartel.

1905.

Dobiti je tudi

Anton Janežičev

slovensko-nemški slovar.

Tretji, predelani in pomnoženi natis

priredil France Hubad.

Cena vsakemu: mehko vezan K 6.—, trdo vezan z usnjatim hrbtom K 7:20 (po pošti 30 vin. več).

Vzgojišče za deklice

(Internat)

čč. šolskih sester v „Národní šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda

v Velikovcu

se priporoča p. n. slovenskim staršem.

V hiši je štirirazredna ljudska šola; poseben ozir se jemlje na pouk v ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se začne dne 15. oktobra t. l. Plačila 20 kron mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovcu na Koroškem.

Lepa prilika!

Na prodaj je krasno posestvo tik okrajne ceste I. razreda, v bližini mesta in železnične postaje ter svetovnoslovečih toplic na Spod. Štajerskem. Posestvo meri 15 oralov, obstoječe iz vinograde, njiv, sadnega in zelenjadnega vrta, travnika, gozda in dveh hiš. — Gosposka hiša (slična vili) ima 3 sobe, pokrito verando, predsobo, kuhinjo, shrambo za živila in dve kleti. Druga hiša: z eno sobo, predsobo, kuhinjo in kletjo. Obe hiši sta zidani in z opeko kriti ter v dobrem stanu. Dobra pitna, in zraven velika tekoča voda. Vse posestvo je skupaj. Prikladno je posebno radi zdravega podnebja in drugih ugodnosti za penzioniste ali bolehe osebe. — V kratkem se ravno tu gradi nova železnica. Pričilni pogoji so za kupca zelo ugodni. Naslov: **Ivan Kušar, Jurovce** pri Ptuj (Spod. Štajarsko).

Kupiti se želi graščinica ali vila

z lepim vrtom ali s parkom na deželi bodisi na Kranjskem, Štajarskem ali Koroškem. — Pismene ponudbe z opisom in ceno pošljejo naj se na upravništvo „Mira“ pod št. 1864.

Več učencev

sprejme v uk pri dobri oskrbi

Gasper Krasnik,

kleparski mojster v Celovcu, na starem trgu št. 10.

Zakonito zavarovano.
Vsako ponarejanje in ponatiskovanje kaznivo.
Edino pravi je
Thierryjev balsam
le z zeleno znamko z nuno.
Starosloven neprekoslje zoper motenje prebavljanja, krče v želodcu, koliko, prehlajenje (katar), prsne bolezni, influenco itd. itd.
Cene: 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika posebna steklenica s patent. zamaškom K 5.— franko.
Thierryjevo centifolijsko mazilo splošno znano kot „non plus ultra“
za vse še tako zastarele rane, vnetja, poškodbe, ture in uljese vseh vrst. — Cena: 2 lončka K 3:60 franko razpošilja le proti predplači ali povzetju
Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.
Knjizico s tisoči zahvalnih pisem zastoj in franko.
Dobiva se skoro v vseh lekarnah in medicinskih drogerijah.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se vljudno priporoča za natiskovanje vizitnic pismenih zavitev itd. po najnižjih cenah.

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Dunajska cesta 19 — v Medjatovi hiši v pritličju — Dunajska cesta 19

sprejema:

1. zavarovanja vsakovrstnih poslopij, premičnin in pridelkov proti požarni škodi;

2. zavarovanja zvonov proti poškodbi.

Pojasnila daje in sprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice ter postreže na željo tudi s preglednicami in ceniki.

Ta edina slovenska zavarovalnica sprejema zavarovanja pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico.

V krajih, kjer še ni stalnih poverjenikov, se proti proviziji nastavlja spoštovane osebe za ta zaupni posel.

Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovancem popolno varnost.

Edina domača zavarovalnica! — „Svoji k svojim!“

Svoji k svojim!

Opozarjamo vsakega varčnega rodoljuba na edino hrvatsko zavarovalno zadrugo

„CROATIA“

pod pokroviteljstvom kralj. glavnega mesta ZAGREBA.

Ista zavaruje na Štajarskem, Kranjskem in Koroškem vse premičnine, živino in pridelke proti ognju po najnižjih cenah.

Vsa pojasnila daje:

glavni zastop „CROATIE“ v Celovcu

Valentin Jug, benediktinski trg št. 4.

Zastopniki se iščejo po vseh večjih krajih Koroške.

Lovske puške

vseh sestav, priznано delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Peter Wernig,

c. kr. dvorni izdelovatelj orožja v Borovljah, Koroško. Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Iz proste volje se prodá mala kmetija,

ki ima šest oralov rodnega, skoro povsem sladkega travnika z nabiralniki za poljubno napeljava vode, in pol oralu gozda. Hiša je nanovo popravljena, od ene strani z enim nadstropjem, s štirimi sobami, hramom in z obokanim hlevom za štiri govedi. Pripravna je za kako mlekarino, ker je blizu mesta, oddaljena kakih 20 minut od Velikovca pri Dravi. Voda za hišno porabo priteka sama po žlebu. Več pove Tomaž Novak, p. d. Ravnik, nad Dravo pri Velikovcu.

Vinske in sadne stiskalnice

z dvojnimi stiskalom „Herkules“ za ročno obrat.

Hidravlične stiskalnice

za velik pritisk in velike učinke.

Mlini za sadje in grozdje. Obiralniki.

Povsem urejene moštarnice, stalne in za prevažanje. Stiskalnice za pridelovanje sadnih in jagodnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, sadni lupilniki in rezalniki. Samodelujoče patentovane nosne in vozne brizgalnice za vinograde, sadje, drevje, hmelj, grenkuljico „Syphonia“. Pluge za vinograde izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši sestavi

Ph. Mayfarth & Comp.

tovarne poljedelskih strojev, livarne in parne kovarne.

Dunaj, II./1, Taborstrasse št. 71.

Odlikovani z nad 560 zlatimi, srebrnimi kolajnami itd.

Obširni ceniki zastoj. — Zastopniki in prekupci se iščejo.

Tovarna za kmetijske stroje.

Kdor potrebuje kak kmetijski stroj, naj se obrne naravnost na tovarno

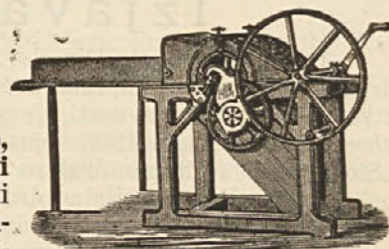
Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adnergasse št. 19.

nasproti c. kr. kmetijske družbe,

kjer se dobijo najnovejše mlatilnice, slamoreznice, gepeljni in razni drugi za kmetijstvo potrebni stroji ter tudi taki vodovodi, ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev na zemljišča, katerim vode primanjkuje. (Glej podobo na levi strani.)

Cenike pošilja zastoj.

Rastlinski liker in rastlinska grenčica**„JELEN“**

sta sestavljena iz najzdravilnejših planinskih rastlin, podpirata in pospešujeta prebavo, krepita želodec in ž njim celo človeško telo ter sta vsled teh svojih odličnih lastnosti najboljša izdelka te vrste.

Edini izdelovatelj:

Anton Jelenec v Idriji,

imetelj rastlinske destilacije „JELEN“.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Prodaja srečk proti mesečnim odplačilom.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavalje.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. — Podružnica v Spiljetu.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.